

kaasen for de her omhandlede Enker, og altsaa bliver deres Afkomst til Pension ved at bestaae til Trods for Giftermaalet med en anden anden Mand. Forøvrigt er det, at en Mand, naar hans Kone dør fra ham, ikke længere har Nydelse af det Gods, han havde Nydelse af, saalange han var denne Kones Mand, ikke noget Nyt heri Landet; det bestaaer nemlig for alle Stamhuse, hvor en Stamhuusbesidderinde gifter sig; dette har Bondestanden lært godt at kjende af de hule Indfæstninger, den har maattet betale til saadanne Herrer, hvilke i deres Regjeringstid toge Saameget, de kunne faae, just fordi de vide, at de Intet have, naar deres Koner dør. Altsaa, forsaavidt er der slet ikke noget Nyt i dette Forhold; det er noget ganske almindeligt her-tillands.

Olafen: Det er ikke meget gjerne, at jeg stemmer for, at dette Lovforslag gaaer videre, fordi jeg overhovedet nødtig stemmer for noget Forslag, sigtende til blot at udvikle det nuværende Fæsteforhold, efter som jeg troer, det eneste Rigtige er at faae en Afsløsningslov, hvorved det hele Forhold paa eengang bliver hævet, da det er min fulde Overbeviisning, at Fæsteforholdet, saaledes som det nu har udviklet sig, saaledes som jeg tidligere har forsøgt at bevise, at det har udviklet sig, er til stor Ulykke for Landet i Almindelighed og for Bondestanden i Serdeleshed. Jeg vil, dog alligevel navnlig af samme Grund, som Rigsdagsmanden for Holbeks Amts 3die Valgfreds (Gleerup), stemme for, at Loven overgaaer til 2den Behandling, for derved at see denne Sag nærmere drøftet, og for selv at komme til en klarere Erkendelse af, hvorvidt den bør endelig fremmes eller ikke. Naar man betragter Fæsteforholdet saaledes som jeg betragter det, og saaledes som det virkelig nu er, saa kan man undertiden meget let blive tvunget til at stemme for saadanne Lovforandringer, naar man hører Udtalelser som dem, vi her have hørt af den ærede Indenrigsminister paa Regjeringens Begne, da den almindelige Afsløsningslov blev forelagt af en Rigsdagsmand, efter som disse maae betage En Haabet om snart at see en endelig Ordning af Fæstevæsenet, og naar man hører Udtalelser som dem, vi ligeledes idag have hørt af den

ærede Indenrigsminister. Det var navnlig meest for at sige et Par Ord med Hensyn til hvad den ærede Indenrigsminister idag har fremført, at jeg bad om Ordet, uaget jeg frygter for, at Klokken skal komme til at lyde for mine Dren; men jeg vil dog forsøge det. Jeg skal i al Korthed, og jeg skal virkelig holde Ord, og ikke som adskillige Andre, naar de love at fatte sig kort, tale længe, søge at imødegaae det. Dog skal jeg foreløbig bemærke, at den ærede Indenrigsminister talte om meget Andet end det, der vedkom denne Lov, idet han berørte Fæsteafsløsningen i Almindelighed, og jeg haaber derfor, at det ikke vil blive taget saa nøie, naar ogsaa jeg gaaer lidt udenfor Sagen, strengt taget. Den ærede Minister yttrede, at Rigsdagsmanden for Holbeks Amts 2den Valgfreds (Tscherning) maatte nu være kommen til den Overbeviisning, at en Tvangslov ikke lod sig gennemføre, idetmindste ikke til Bondestandens Vel, naar der skulde gives fuld Erstatning, men det er min Overbeviisning, at det Modsatte er Tilfældet. Jeg er overbevist om, at den ærede Rigsdagsmand saavel som overhovedet alle de, der have talt og ivret for denne Sags endelige Afgjørelse, aldrig have tænkt Andet, end at der skulde gives fuld Erstatning til Godseierne; men derfor behøves ligesuldt en Tvangslov. En anden Ting er, at man kan tvistes om hvad man skal ansee for fuld Erstatning. Den ærede Minister tilsvøiede, at mange Fæstebønder vare af samme Mening, som han. Man faaer at see! Jeg veed ikke, hvorfra den ærede Minister har sin Underretning i saa Henseende, men jeg veed, at han tidligere, i sin Egenstaaelse af Hans Majestæt Kong Christian den Ottendes Cabinetssecretair, af 10000 Bønder er bleven underrettet om det ganske Modsatte. Det kan vel være, at hans Oplysninger i den senere Tid ere hentede efter hans Formening fra mere paalidelige Kilder, men jeg skulde dog mene, at Fæstebønderne ellers dog nok maatte vide, hvad der tjener til deres eget Gavn og Bedste. Hvorvidt de Ideer, som han antyder som forargerlige, ville faae Indpas hos dem, skal jeg ikke indlade mig paa, for ikke at gaae for vidt, men jeg troer, at Fæstebondestanden nu er kommen saa vidt, at man